

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE**

**DECIZIE**

**29 octombrie 2019**

**mun. Chișinău**

Colegiul Penal lărgit în componența:  
președinte  
judecători

**Diaconu Iurie**  
**Catan Liliana**  
**Guzun Ion**  
**Mardari Dumitru**  
**Ghervas Maria**

judecând, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de procuror-șef al procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe

**DONEA Gheorghe XXXXX**, născut la  
XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în  
XXXXX.

**Termenul de examinare a cauzei:**

*Prima instanță: 19.07.2017 – 18.05.2018;*

*Instanța de apel: 18.06.2018 – 16.05.2019;*

*Instanța de recurs: 24.07.2019 – 29.10.2019.*

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal lărgit

**c o n s t a t ă :**

**I. Pornirea urmăririi penale în baza art. 264 alin. (5) Cod penal**

**1.** Din ordonanța de începere a urmăririi penale datată cu 27 mai 2012, anexată la fila dosarului 1 din vol. I, se constată că: „La 27 mai 2012, în CRP Cahul a fost înregistrat procesul-verbal de autosesizare, precum că la 26 mai 2012, în jurul orei 22:30, Donea Gh. a.n. XXXXX, locuitor al XXXXX, conducând autoturismul de model „BMV 525” cu n/î XXXXX, de unul singur, nefiind posesor al permisului de conducere, pe traseul dintre satele Taraclia de Salcie și Burlacu din r-nul Cahul, neisprăvindu-se cu conducerea, a tamponat o căruță care se deplasa în același sens a mișcării în care se aflau: cet. Blanaru V. a.n. XXXXX, locuitor al s. Burlacu r-nul Cahul, Popov E. a.n. XXXXX, locuitoare a s. Burlacu, r-nul Cahul, Pletosenco M. a.n. XXXXX, locuitor al s. Burlacu, r-nul Cahul și Pînzari R. a.n. XXXXX, locuitoare a s. Burlacu, r-nul Cahul, cu fiicele sale XXXXX a.n. XXXXX și XXXXX a.n. XXXXX. În rezultatul accidentului rutier

*Blanaru V. și Popov E., de la leziunile corporale periculoase pentru viață primite au decedat la fața locului, Pletosenco M. a fost transportat la spitalul raional Cahul, cu diagnoza: „traumă craniu-cerebrală închisă, contuzia craniului, traumă închisă a piciorului stâng, contuzia organelor interne”, Pînzari R., s-a adresat la spitalul raional Cahul, după ajutor medical cu diagnoza: „traumă craniu-cerebrală, fractură închisă a femurului stâng”, minorele XXXXX și XXXXX, careva leziuni corporale în rezultatul accidentului rutier au primit.*

*Reieșind din faptul că din actul de autosesizare susmenționat rezultă o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (5) din Codul penal, conform indicilor: „încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere sau de exploatare a mijloacelor de transport de către o persoană care conduce mijlocul de transport, acțiune care a cauzat decesul a două sau mai multe persoane și nu există vreuna din circumstanțele care exclud urmărirea penală, în baza prevederilor art. 57, 274 din Codul de procedură penală, s-a dispus: „Începerea urmăririi penale conform prevederilor art. 264 alin. (5) din Codul penal, în baza materialului înregistrat în Registrul nr. 1 al CPR Cahul de evidență a sesizărilor cu privire la acțiuni cu nr. 454 din 27 mai 2012, atribuindu-i cauzei penale nr. 2012150299.”*

2. După efectuarea mai multor acțiuni de urmărire penală, prin ordonanța din 26 august 2012 s-a dispus a-l scoate de sub urmărire penală pe Donea Gh. pe cauza penală nr. 2012150299, deoarece s-a constatat că fapta nu a fost săvârșită de către el. A constata existența în acțiunile lui Donea Gh. a elementelor contravenției, prevăzute de art. 231 alin. (2) Cod contravențional (conducerea vehiculului fără permis de conducere), însă a nu porni procesul contravențional, deoarece a expirat termenul de 3 luni de prescripție a răspunderii contravenționale. A remite cauza penală nr. 2012150299 la SUP CPR Cahul pentru continuarea urmăririi penale.

Procurorul a conchis asupra scoaterii lui Donea Gh. de sub urmărirea penală din motiv că probele administrate au demonstrat lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, deoarece el se deplasa cu viteză regulamentară și nu a încălcat prevederile Regulamentului circulației rutiere, iar cauza directă a producerii accidentului rutier, soldat cu decesul lui Blanaru V. și Anghelenici E., constă în nerespectarea de către Pletosenco M. a cerințelor art. 14 lit. a), art. 109 alin. (1), art. 110 alin. (1) ale Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009.

Totodată, s-a stabilit că conducătorul automobilului de modelul „BMW 525”, număr de înmatriculare XXXXX, Donea Gh., a încălcat și el prevederile art. 10 alin. (2) lit. a) al Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009, care stabilește că persoana care conduce un autovehicul trebuie să posede permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, însă această încălcare nu a condiționat în direct producerea accidentului rutier. Deci, acțiunile lui Donea Gh. întrunesc doar elementele contravenției prevăzute de art. 231 alin. (2) Cod contravențional (conducerea vehiculului fără permis de conducere), însă procesul

contravențional nu poate fi pornit, deoarece a expirat termenul de prescripție a răspunderii contravenționale.

3. La 31 octombrie 2012, procurorul ierarhic superior, verificând ordonanța de scoatere de sub urmărirea penală a bănuitului Donea Gh. din 26 august 2012, a dispus anularea acesteia ca ilegală, cu reluarea urmăririi penale pe cauza nr. 2012150299. Ordonanța fiind pasibilă contestării în termen de 10 zile la judecătorul de instrucție.

4. Potrivit încheierii judecătorului de instrucție a Judecătoriei Cahul din 22 ianuarie 2013 plângerea înaintată de Donea Gh. a fost recunoscută întemeiată, iar ordonanța procurorului din 31 octombrie 2012 a fost declarată nulă.

5. După care, prin ordonanța din 28 martie 2013, Pletosenco M. a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 269 Cod penal, iar la 3 aprilie 2013 a fost întocmit rechizitoriu în privința acestuia.

## **II. Judecarea cauzei în privința lui Pletosenco Mihail în baza art. 269 Cod penal**

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 5 august 2015, Pletosenco M. a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, acțiunea civilă înaintată de Anghelenici A. fiind lăsată fără soluționare.

2. Prin rechizitoriu, Pletosenco M. a fost învinuit de faptul că, la 26 mai 2012, aproximativ la ora 22:30, conducând un vehicul cu tracțiune animală, fiind în stare de ebrietate, deplasându-se pe drumul public R-56 din s. Taraclia de Salcie, r-nul Cahul, în sat. Burlacu, r-nul Cahul, nu a respectat prevederile Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009 și anume art. 14 lit. a), care stabilește că conducătorului de vehicul îi este interzis să conducă în stare de ebrietate, art. 68 alin. (4), care stabilește că pe drumurile din afara localităților vehiculele vor fi oprite sau staționate numai în afara carosabilului, pe partea dreaptă, iar în cazul în care aceasta nu este posibil - cât mai aproape de marginea dreaptă a carosabilului, paralel cu axa acestuia, art. 109 alin. (1), care stabilește că conducătorii de vehicule cu tracțiune animală trebuie să circule pe drumul public numai într-un singur rând, menținând în timpul deplasării, în raport cu marginea din dreapta a carosabilului, un interval nu mai mare de un metru, fiind îmbrăcați în vestă de protecție-avertizare fluorescent - reflectorizantă și art. 110 alin. (1), care stabilește că, pentru a fi admis în traficul rutier, vehiculul cu tracțiune animală trebuie să fie înregistrat în modul stabilit și să poarte placa cu numărul de înregistrare, să fie semnalizat în față cu catadioptri de culoare albă, pe lateral - de culoare portocalie, în spate - de culoare roșie, de formă triunghiulară și a oprit vehiculul cu tracțiune animală la mijlocul traseului, fiind tamponat din spate de autoturismul de model „BMW 525”, număr de înmatriculare XXXXX, condus de către Donea Gh., care se deplasa în aceeași direcție, în rezultatul cărui fapt pasagerilor vehiculului cu tracțiune animală: Anghelenici E. i-a fost cauzată traumă craniu-cerebrală deschisă, cu plagă contuză pe cap, cu hemoragii roș-închise în țesuturile moi pericraniene, excoriație pe nas, fractura cominutivă a oaselor zigomatice, fractura

cominutivă a oaselor bolții și bazei 1 craniene, amputarea traumatică a creierului cu strivirea structurilor cerebrale, care prezintă pericol pentru viață și se califică ca vătămare corporală gravă, de la care ultima a decedat pe loc și lui Blanaru V. i-a fost cauzată traumă craniu-cerebrală închisă, cu plagă contuză pe frunte, cu hemoragii roș-închise în țesuturile moi pericraniene, excoriații și echimoză pe față, hemoragii subarahnoidiene cerebrale și cerebelare, traumă vertebro-medulară închisă, cu fracturi tasate ale vertebrelor C3-C4, T2-T3 și T10-T11, cu hemoragii subarahnoidiene la nivelul fracturilor și strivirea măduvei spinării la nivelul segmentului cervical, traumă toracico-abdominală închisă, cu fracturi costale multiple bilaterale, cu hemoragii roș-închise în țesuturile moi limitrofe, ruptura ficatului, urme de sânge în cavitatea abdominală, dehiscența simfizei pubiene, traumă a membrelor inferioare, fractura închisă cominutivă a femurului stâng, excoriații multiple pe membrul inferior drept, care prezintă pericol pentru viață și se califică ca vătămare corporală gravă, de la care ultimul a decedat pe loc.

Acțiunile acestuia de către organul de urmărire penală au fost încadrate în prevederile art. 269 Cod penal, adică *încălcarea de către pasager, pieton sau alt participant la trafic a regulilor privind menținerea ordinii și securitatea circulației, dacă aceasta a provocat urmările indicate la art. 264.*

**3.** Sentința a fost contestată cu apel de către procurorul Soltan V., care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Pletosenco M. să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, cu aplicarea pedepsei de 3 ani închisoare și cu admiterea parțială a acțiunii succesoriului părții vătămate, Anghelenici A., cu încasarea de la inculpat a prejudiciului moral, însă cuantumul sumei încasate acuzarea a lăsat-o la discreția instanței, în ceea ce privește recuperarea prejudiciului material, acțiunea necesită să fie admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

**4.** Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 12 mai 2016, a fost admis apelul declarat de procuror, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care Pletosenco M. a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani.

În baza art. 90 Cod penal, a fost suspendată condiționat executarea pedepsei pe termenul de 2 ani. La fel, s-a dispus încasarea de la Pletosenco M. în beneficul succesoriului victimei Anghelenici A. a sumei de 10000 (zece mii) lei, pentru recuperarea prejudiciului moral, acțiunea civilă privind repararea prejudiciului material, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

**5.** Decizia instanței de apel a fost contestată cu recursuri ordinare de către procuror și avocatul Mițăblîndă V. în numele inculpatului Pletosenco M.

**6.** Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul Penal lărgit prin decizia din 14 martie 2017 a dispus admiterea acestora, cu casarea totală a sentinței și deciziei instanței de apel și achitarea lui Pletosenco M., învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Acțiunea civilă intentată de succesoriul victimei, Anghelenici A., a fost respinsă.

Corpurile delictive: automobilul „BMW 525” cu număr de înmatriculare XXXXX și vehiculul de tracțiune animală urmând a fi restituit proprietarilor.

7. La baza soluției de achitare a inculpatului Pletosenco M. au stat următoarele raționamente ale instanței de recurs: în corespundere cu art. 53 alin. (1) pct. 1) și 8) Cod de procedură penală, la examinarea cauzei penale în instanța de judecată, procurorul reprezintă învinuirea în numele statului și prezintă în ședința de judecată probele acuzării, își expune părerea în dezbaterile judiciare asupra faptei infracționale săvârșite de inculpat, încadrării ei în baza legii penale și pedepsei care urmează a fi aplicată. Conform art. 320 alin. (2) și (5) Cod de procedură penală, reprezentând învinuirea de stat, procurorul se călăuzește de dispozițiile legii și de propria sa convingere bazată pe probele cercetate în ședința de judecată. Dacă, în procesul judecării cauzei, ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată nu confirmă învinuirea adusă inculpatului, procurorul este obligat să renunțe parțial sau integral la învinuire. Renunțarea procurorului la învinuire se face prin ordonanță motivată și atrage adoptarea de către instanța de judecată a unei sentințe de achitare sau de încetare a procesului penal.

În acest context, după cum invocă și recurenții în recursurile declarate, se stabilește că în cadrul judecării cauzei penale în ordine de apel, în urma dezbaterilor judiciare (f.d. 178-179, vol. II), procurorul participant în ședința de judecată a instanței de apel a declarat că poziția procurorului la urmărirea penală și în prima instanță prin care s-a pledat în sensul susținerii învinuirii înaintate lui Pletosenco M. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, a fost una greșită, invocând argumentat în discursul său că învinuirea adusă lui Pletosenco M. nu a fost confirmată prin probele cercetate în ședințele de judecată, însă instanța de apel a respins această constatare a procurorului, fără a ține cont de faptul că prin discursul său procurorul prezent în ședința instanței de apel a renunțat la învinuire, solicitând achitarea inculpatului, caz în care instanța de apel, în temeiul art. 320 alin. (5) Cod de procedură penală, din moment ce învinuirea nu a mai fost susținută de procuror, urma să adopte o sentință de achitare.

Procurorul și-a menținut poziția din ședința instanței de apel și în recursul ordinar declarat solicitând achitarea lui Pletosenco M., din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, fapt ce denotă că din moment ce procurorul, care în temeiul art. 53 alin. (1) Cod de procedură penală, reprezintă învinuirea în numele statului, renunță la învinuirea formulată, chiar și în lipsa unei ordonanțe motivate, această renunțare va produce efecte juridice, iar instanța de judecată va fi obligată să pronunțe o sentință de achitare sau de încetare a procesului penal, or, potrivit art. 24 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Instanța de apel examinând cauza, la pronunțarea deciziei de condamnare a lui Pletosenco M. în baza art. 269 Cod penal, nu a ținut cont pe deplin de prevederile legale menționate, fapt care, cu certitudine determină necesitatea casării totale a deciziei instanței de apel, care nici fapta constatată nu a indicat-o în decizia de condamnare după sentința de achitare, or, motivele invocate de recurenți sunt întemeiate, fiind total ignorate de instanța de apel.

Subsidiar, Colegiul, cu referire la recursul procurorului, în partea în care acesta solicită recunoașterea vinovăției lui Pletosenco M. de comiterea contravenției prevăzute de art. 245 alin. (1) Cod contravențional, cu încetarea procesului penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție a răspunderii contravenționale, a menționat că solicitarea respectivă nu poate fi acceptată, din moment ce procurorul în ședința instanței de apel și în recursul declarat a solicitat achitarea lui Pletosenco M. de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, renunțând astfel la învinuirea înaintată, care în esență constă din aceleași circumstanțe și fapte, în privința cărora acesta solicită recunoașterea vinovăției lui Pletosenco M. în săvârșirea contravenției din art. 245 alin. (1) Cod contravențional, fapt inacceptabil de către instanța de recurs ordinar, or altfel procurorul urma să solicite recalificarea acțiunilor și nu achitarea.

Cu privire la acțiunea civilă intentată de succesorul victimei, Anghelinici A., Colegiul, ținând cont de prevederile art. 387 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, conchide că aceasta urmează a fi respinsă.

La fel, Colegiul penal lărgit a indicat că, conform art. 162 Cod de procedură penală, corpurile delictive: automobilul „BMW 525”, număr de înmatriculare XXXXX (f.d. 163, 225, vol. I) și vehiculul de tracțiune animală (f.d. 13, vol. I), urmează de restituit proprietarilor.

### **III. Reluarea urmăririi penale în privința lui Donea Gheorghe în baza art. 264 alin. (5) Cod penal**

1. În cadrul verificării materialelor cauzei penale nr. 2012150299, cu titlu de control ierarhic superior, prin ordonanța Procurorului General, Harujen E., din 30 mai 2017 s-a dispus reluarea urmăririi penale pe cauza nominalizată și anularea, în legătură cu apariția faptelor noi, a ordonanței procurorului din 26 august 2012, prin care procurorul în procuratura r-lui Cahul, Soltan V. a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Donea Gh., cu reluarea urmăririi penale în privința acestuia.

Din conținutul ordonanței rezultă că, Procurorul General și-a întemeiat soluția pe prevederile art. 396<sup>1</sup> din Codul de procedură penală, potrivit cărora: *„Dacă instanța de judecată a pronunțat o sentință de achitare pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, la cererea procurorului, acestuia i se restituie dosarul penal și el reia urmărirea penală în vederea identificării făptuitorului infracțiunii.”* menționând că, prin decizia Colegiului Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2017 s-a decis achitarea lui Pletosenco M., deoarece fapta nu a fost comisă de inculpat, care a fost pus sub învinuire în baza art. 269 din Codul penal, pentru faptul că, la 26.05.2012, nu ar fi respectat prevederile Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009, a oprit vehiculul cu tracțiune animală la mijlocul traseului, fiind tamponat din spate de autoturismul de model „BMW 525”, cu n/î CAXXXXX, condus de către Donea Gh., care se deplasa în aceeași direcție, în rezultatul cărui fapt pasagerii vehiculului cu tracțiune animală: Anghelenici E. și Blanaru V. au decedat.

Astfel, se constată că în traficul rutier și accidentul de circulație au fost implicate două persoane, conducătorul vehiculului cu tracțiune animală Pletosenco M., achitat în baza unei decizii irevocabile, și conducătorul mijlocului de transport de model „BMW 525”, cu n/î CAXXXXX, condus de către Donea Gh., scos de sub urmărirea penală la 26.08.2012.

În prezența unei decizii irevocabile a Curții Supreme de Justiție, care a făcut constatările cu privire la acțiunile uneia dintre persoanele implicate în accident, se impune revizuirea ordonanței de scoatere de sub urmărirea penală a lui Donea Gh. din 26.08.2012, emise de către procurorul în Procuratura r-lui Cahul, Soltan V.

Astfel, circumstanțele statuate prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14.03.2017 nu erau cunoscute procurorului Soltan V. și nu puteau fi cunoscute la momentul emiterii deciziei de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală din 26.08.2012, din care motiv acestea pot fi apreciate ca fapte noi, care afectează hotărârea și dau temei pentru reluarea urmăririi penale, acestea fiind importante pentru aprecierea obiectivă a circumstanțelor comiterii acțiunilor făptuitorului și care determină anularea ordonanței de scoatere de sub urmărirea penală în privința lui Donea Gh.

Pentru ca organul de urmărire penală să poată relua urmărirea penală, legislatorul, la alin. (4) art. 287 din Codul de procedură penală, a prevăzut că această acțiune se admite „... dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente de natură să afecteze hotărârea pronunțată”. Acestea, conform hotărârii nr. 26 din 23.11.2010 a Curții Constituționale, sunt *circumstanțe, în care intervine derogarea de la principiul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă, consacrat de art. 22 din Codul de procedură penală, care la alin. (2) prevede derogările admisibile*”.

Concomitent, în context se înscrie și hotărârea nr. 12 pronunțată de către Curtea Constituțională la 14.05.2015, prin care a fost declarat neconstituțional alin. (1) al art. 287 din Codul de procedură penală.

Respectiv, urmărirea penală urmează a fi reluată atât pe cauza penală nr.2012150299, cât și în privința lui Donea Gh., scos de sub urmărirea penală la 26.08.2012, cu stabilirea organului competent de efectuare a urmăririi penale.

**2.** După fixarea termenului de desfășurare a urmăririi penale, prin ordonanța Procurorului General din 30 mai 2017, până la 30 iunie 2017, acesta a fost prelungit până la 30 iulie 2017. După care, la 14 iulie 2017, Donea Gh. a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (5) Cod penal, a fost audiat și i s-a aplicat măsura preventivă de nepărsire a localității. Tot la 14 iulie 2017 a fost întocmit rechizitoriu pe cauza penală nr. 2012150299, prin care Donea Gh. a fost învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, cu remiterea cauzei în instanță.

**3.** La 21 iulie 2017, avocatul Dimitran I., acționând în interesele lui Donea Gh., a depus plângerea la judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Cahul, contestând ordonanța Procurorului General din 30 mai 2017 de reluare a urmăririi penale în privința lui Donea Gh. pe cauza penală nr. 2012150299.

#### **IV. Judecarea cauzei în privința lui Donea Gheorghe în baza art. 264 alin. (5)**

##### **Cod penal**

1. Prin sentința Judecătoria Cahul, sediul central, din 18 mai 2018, s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Donea Gh., învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea acestuia la răspundere penală.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a menționat că, Donea Gh., este învinuit de faptul că, nefiind deținătorul permisului de conducere perfectat pe numele său, conducând autoturismul de model „BMW 525 TDS” cu n/î XXXXX, înregistrat în Republica Bulgaria la 26 mai 2012, aproximativ la ora 22:30 min., încălcând prevederile art. 45 alin. (1) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009, care prevede că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori - starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere, care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcături, situația rutieră, deplasându-se pe traseul dintre satele Taraclia de Salcie și satul Burlacu al raionului Cahul, nu a ținut cont de dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum, fapt stipulat în art. 10 alin. (1) lit. b) din Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009, nu a întreprins măsurile necesare, stipulate în art. 45 alin. (2) din același Regulament, care prevede că, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, a tamponat mijlocul de transport cu tracțiune animală, ce se deplasa în aceeași direcție și era condus de Pletosenco M., cu care în căruță se aflau mai mulți pasageri, ce au primit diferite leziuni corporale în urma accidentului rutier.

În urma tamponării, Pletosenco M., a primit leziuni corporale medii, manifestate prin plaga contuză pe buză superioară, plagă-excoriație pe gamba dreapta, comotie cerebrală, fractura fibulei drepte, cu dereglarea sănătății de lungă durată; Anghelinici E., care se afla în căruță în calitate de pasager, a primit leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, manifestate prin traumă craniu-cerebrală închisă cu amputarea traumatică a creierului, plagă contuză pe cap, cu hemoragii roș-închise în țesuturile moi pericraniene, excoriație pe nas, fractura cominutivă a oaselor zigomatice, fractura cominutivă a oaselor bolții și bazei craniene, de la care a decedat pe loc; Blanaru V., care de asemenea se afla în căruță în calitate de pasager, a primit leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, manifestate prin traumă craniu-cerebrală deschisă, cu plagă contuză pe frunte, cu hemoragii roș-închise în țesuturile moi pericraniene, excoriații și echimoză pe față, hemoragii subarahnoidiene cerebrale, traumă vertebro-medulară închisă, cu fracturi tasate ale vertebrelor C3-C4, T2-T3 și T10-T11, cu hemoragii subarahnoidiene la nivelul fracturilor și strivirea măduvei spinării la nivelul segmentului cervical, traumă toracico-abdominală închisă, cu fracturi costale multiple bilaterale, cu hemoragii roș-închise în

țesuturile moi limitrofe, ruptura ficatului, urme de sânge în cavitatea abdominală, dehiscența simfizei pubiene, trauma a membrilor inferioare, fractura închisă cominutivă a femurului stâng, excoriații multiple pe membrul inferior drept, de la care a decedat pe loc. Pasagerul Pînzari R. a primit leziuni corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă durată.

Pe baza stării de fapt expuse supra, acțiunile lui Donea Gh., de către organul de urmărire penală, au fost încadrate în prevederile art. 264 alin. (5) Cod penal, conform indicilor - *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății și decesul a două persoane.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de încetare, în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Donea Gh. să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 7 (șapte) ani și cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, pe un termen de 5 ani. Corpul delict: automobil de model „BMW 525 TDS” cu n/î XXXXX, urmând a fi restituit proprietarului legal, cu încasarea pagubei materiale în cuantumul apreciat de instanță.

În motivarea cererii de apel s-a invocat că, atât în cadrul urmăririi penale, cât și la etapa judecării cauzei în instanța de fond, a fost constatat cu certitudine vinovăția inculpatului de comiterea accidentului rutier soldat cu decesul a două persoane.

Vinovăția inculpatului a fost dovedită prin probe pertinente și concludente, care au fost dobândite în cadrul urmăririi penale în modul corespunzător cu respectarea normelor procesual-penale, care au fost cercetate în instanța de judecată. Or, ultimul a încălcat prevederile pct. 10) al Regulamentului circulației rutiere, care obligă conducătorul vehiculului să posede cunoștințe și să execute cerințele Regulamentului, precum și să posede dexteritatea necesară de a conduce în siguranță vehiculul pe drum, precum și să posede permisul de conducere perfectat pe numele său, valabil pentru categoria din care face parte autovehiculul condus.

Prima instanță nu a luat în considerație probele acuzării, limitându-se doar la aprecierea ilegalității ordonanței din 30 mai 2017, emisă de către Procurorul General, prin care a fost anulată, în legătură cu apariția faptelor noi, ordonanța din 26 august 2012 a procurorului în Procuratura raionului Cahul, Soltan V., prin care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Donea Gh. și reluarea urmăririi penale în privința acestuia.

Apelantul a menționat că eronat prima instanță a considerat că temeiul reluării urmăririi penale indicat în ordonanța Procurorului General nu cade sub incidența de fapte noi, făcând trimitere la pct. 61 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015, care explică că, fapte noi constituie date și circumstanțe despre care organul de urmărire penală nu a cunoscut la data adoptării ordonanței atacate, și care nici nu puteau fi cunoscute la acea dată.

La fel, prima instanță a considerat că, faptul achitării lui Pletosenco M., prin decizia Curții Supreme de Justiție de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 269 Cod penal, deoarece fapta nu a fost săvârșită de inculpat, nu constituie fapt nou pentru organul de urmărire penală, în viziunea instanței circumstanțele expuse în ordonanța Procurorului General din 30 mai 2017 nu cad sub incidența art. 287 CPP, nici sub incidența prevederilor art. 396<sup>1</sup> CPP, care permite procurorului în cazul pronunțării unei sentințe de achitare pe motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat, să reia urmărirea penală în vederea identificării făptuitorului infracțiunii.

Poziția primei instanțe în acest sens este una greșită, or, prin prisma asigurării garanțiilor consfințite în art. 2 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care reglementează dreptul la viață, rezultă că, obligația statului este aplicarea efectivă a dispozițiilor de drept penal întru respectarea unui echilibru just între interesele succesorului defunctului și necesitatea de a asigura eficiența sistemului de justiție. Respectiv, constatând că în accidentul rutier au fost implicate două persoane, și anume, partea vătămată Pletosenco M. și inculpatul Donea Gh., primul a fost achitat prin decizia Curții Supreme de Justiție, iar inculpatul Donea Gh. a fost scos de sub urmărire penală, prin ordonanța procurorului din 26 august 2012, a apărut necesitatea revizuirii ordonanței respective. Or, circumstanțele elucidate în decizia Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2017 de achitare a părții vătămate Pletosenco M., nu au fost cunoscute procurorului la emiterea ordonanței de scoatere a inculpatului Donea Gh. de sub urmărire penală, din care motiv și au fost apreciate ca fapte noi.

Procurorul a menționat că este greșită poziția instanței că speței în cauză nu-i sunt aplicabile prevederile art. 396<sup>1</sup> CPP, din motivul că inculpatul Donea Gh. deja a avut calitatea de bănuit în prezenta cauza penală, or, inițial în instanța de judecată s-a examinat cauza penală de învinuire a părții vătămate Pletosenco M. de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 269 Cod penal. În situația în care ultimul în urma cercetării tuturor probelor a fost achitat printr-o hotărârea judecătorească irevocabilă, acest fapt deja constituie o circumstanță nouă, care nu a fost cunoscută organului de urmărire penală și naște obligația procurorului de a lua măsuri în vederea identificării persoanei responsabile de comiterea faptei infracționale.

Mai mult ca atât, s-a menționat că la examinarea cauzei, prima instanță nu a soluționat chestiunile prevăzute de art. 385 CPP și anume, dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această fapta a fost săvârșită de inculpat și dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume legea penală este prevăzută.

**4.** Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2019 apelul declarat a fost admis, cu casarea totală, inclusiv din oficiu, a sentinței Judecătoriei Cahul, sediul central, din 18 mai 2018, și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a încetat procesul penal în privința inculpatului Donea Gh., învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, pe motiv că există o hotărâre a organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a specificat că, cauza a fost examinată în lipsa succesorilor victimelor, Anghelinici A. și Blanaru Gh., care au fost legal citați, fapt confirmat prin avizele de recepție poștală, dar nu s-au prezentat în ședința de judecată, nu au comunicat cauza neprezentării, nu au solicitat amânarea examinării cauzei sau examinarea cauzei în lipsa, cu excepția succesorului victimei Blanaru Gh., care la 25 septembrie 2018, a depus o cerere prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsă, din motivul plecării sale peste hotarele țării, pe o perioadă îndelungată.

Colegiul judiciar, audiind participanții la proces, examinând materialele cauzei penale, examinând legalitatea și temeinicia sentinței atacate prin prisma motivelor formulate în apelul declarat, cercetând suplimentar probele administrate de către instanța de fond, apreciindu-le din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, respectând prevederile art. 101 Cod de procedură penală, călăuzindu-se de lege, a conchis asupra admiterii apelului declarat de procuror cu casarea totală, inclusiv din oficiu, a sentinței și cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, din următoarele considerente.

Prima instanță corect a concluzionat asupra necesității încetării procesului penal, însă incorect a determinat temeiul încetării, greșit făcând trimitere la art. 391 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală.

Din materialele dosarului, se constată cu certitudine că, prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Cahul, Soltan V., din 26 august 2012, Donea Gh. a fost scos de sub urmărire penală, deoarece s-a constatat că fapta nu a fost comisă de el, fiind constatat existența în acțiunile acestuia a elementelor constitutive ale contravenției prevăzută de art. 231 alin. (2) Cod contravențional, însă fără a porni procedura contravențională, din motivul expirării termenului de prescripție de 3 luni de tragere la răspundere contravențională. Ordonanța în cauză a fost menținută prin încheierea Judecătoriei Cahul din 22 ianuarie 2013, prin care a fost anulată ordonanța procurorului din 31 octombrie 2012 de anulare a ordonanței din 26 august 2012, prin care procurorul a dispus scoaterea lui Donea Gh. de sub urmărirea penală, în cadrul cauzei penale deferite judecătii.

Conform art. 391 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă: 5) există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală sau de clasare a procesului penal.

Prima instanță adoptând sentința de încetare a procesului penal în privința lui Donea Gh., eronat a indicat ca temei al încetării procesului penal, prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, considerând că există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală. Or, la caz, aceste prevederi nu sunt aplicabile speței, prin alte temeiuri care exclud urmărirea penală și tragerea la răspundere penală, se înțeleg alte temeiuri decât cele prevăzute de art. 391 alin. (1) pct. 1)-5) Cod de procedură penală, cum ar fi menținerea persoanei în calitate de bănuțit mai mult de 3 luni, punerea ilegală sub învinuire și alte motive, care exclud urmărirea penală. În cazul nostru s-a stabilit cert că în privința inculpatului Donea Gh. există o hotărâre a

organului de urmărire penală prin care acesta a fost scos de sub urmărirea penală, care a devenit irevocabilă prin menținerea de către judecătorul de instrucție. Prima instanță nu a elucidat această circumstanță în sentință, indicând eronat temeiul încetării procesului penal, ce impune instanța de apel, din oficiu, să intervină în sentință pentru a corecta eroarea admisă.

În motivarea apelului declarat, procurorul a invocat că, în ședința primei instanțe cu certitudine a fost demonstrată vinovăția inculpatului, însă prima instanță nu s-a expus asupra probelor prezentate de acuzare, nesoluționând chestiunile prevăzute de art. 385 Cod de procedură penală, ceea ce face necesar casarea sentinței pronunțate. Colegiul judiciar a considerat aceste argumente greșite, care urmează să fie respinse, din următoarele considerente.

Or, inițial cauza penală respectivă a fost diferită instanței de judecată cu acuzarea lui Pletosenco M. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, și prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2017, au fost admise recursurile ordinare declarate de către procuror și avocatul Mîțablîndă V., în interesele lui Pletosenco M., fiind casată total sentința Judecătoriei Cahul din 5 august 2015 și decizia Curții de Apel Cahul din 12 mai 2016, cu dispunerea achitării lui Pletosenco M. de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Astfel, după achitarea lui Pletosenco M. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, la 30 mai 2017, prin ordonanța Procurorului General, Harunjen E., a fost reluată urmărirea penală pe cauza penală nr. 2012150299, și în legătură cu apariția unor fapte și circumstanțe noi, care nu erau cunoscute procurorului și nu puteau fi cunoscute la momentul emiterii deciziei de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală, a fost anulată ordonanța din 26 august 2012, prin care procurorul în procuratura r-lui Cahul, Soltan V., a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Donea Gh., pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de el, cu reluarea urmăririi penale în privința acestuia.

După reluarea urmăririi penale de către Procurorul General, în privința inculpatului Donea Gh., organul de urmărire penală, fără a efectua careva acțiuni de urmărire penală, cu excepția înaintării învinuirii lui Donea Gh. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, în baza la aceleași probe ce au stat la baza acuzării lui Pletosenco M. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, infracțiune ce nu s-a demonstrat, fiind achitat, a expediat cauza în judecată cu acuzarea lui Donea Gh. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, pentru judecare în fond.

Inculpatul Donea Gh., prin ordonanța procurorului din 26 august 2012, a fost scos de sub urmărire penală, ordonanța nominalizată devenind irevocabilă în baza încheierii judecătorului de instrucție din 22 ianuarie 2013. Prin urmare, din momentul devenirii irevocabile a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a inculpatului Donea Gh., s-au încetat toate raporturile juridico-penale între inculpat și organul de urmărire penală, iar ulterioara reluarea al relațiilor juridico-penale între inculpatul Donea Gh. și organele de

ocrotire a normelor de drept ale statului, sunt posibile doar cu respectarea legislației procesual-penale.

În conformitate cu art. 22 alin. (1) Cod de procedură penală, nimeni nu poate fi urmărit penal sau judecat pentru săvârșirea faptei penale cu privire la care a fost emisă o ordonanță neanulată de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, și/sau de clasare a cauzei, sau de refuz în pornirea urmăririi penale ori cu privire la care a fost pronunțată o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, de achitare sau încetare a procesului penal. Principiul respectiv, rezultă și din prevederile art. 4 al Protocolului nr. 7 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care prevede că, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

În jurisprudența sa relevantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că, elementul esențial al art. 4 al Protocolului nr. 7 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, este riscul de a fi din nou urmărit sau condamnat pentru aceeași faptă, or prima serie de proceduri reprezintă un fundal al examenului celei de-a doua proceduri (*cauza Gradinger împotriva Austriei, din 19 mai 1994*).

Or, urmărirea penală sau judecarea persoanei pentru aceeași fapta după adoptarea în privința acesteia a unei hotărâri definitive al organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, reprezintă o sursă de insecuritate juridică, incompatibilă cu un drept fundamental, și anume dreptul de a nu fi urmărit de două ori pentru comiterea aceleiași infracțiuni (*cauza Zolotukhin împotriva Federației Ruse din 10 februarie 2009*).

Astfel, din aceste considerente, Colegiul judiciar a considerat că, prima instanță corect nu s-a expus asupra probelor și vinovăției inculpatului Donea Gh., în săvârșirea infracțiunii imputate, deoarece ultimul a fost pus sub învinuire cu încălcarea prevederilor art. 22 alin. (1) Cod de procedură penală, or, în privința acestuia există o hotărâre definitivă de scoatere de sub urmărire penală. Respectiv, inculpatul Donea Gh., a fost pus sub învinuire ilegal, ce afectează dreptul fundamental al acestuia de a nu fi urmărit și judecat de mai multe ori pentru una și aceeași faptă, consfințit în Constituție și în Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dar în situația încălcării drepturilor constituționale ale acestuia, nu poate fi pusă în discuție întrebarea privind vinovăția acestuia.

Un alt argument invocat de procuror în susținerea apelului a fost faptul că, instanța de fond în motivarea sentinței pronunțate s-a axat doar pe ilegalitatea ordonanței emise de Procurorul General, Harunjen E., prin care a fost dispusă reluarea urmăririi penale și anularea ordonanței din 26 august 2012 privind scoaterea lui Donea Gh. de sub urmărire penală, cu reluarea urmăririi penale în privința acestuia, în legătură cu apariția faptelor noi. Instanța de apel a considerat că ordonanța Procurorului General din 30 mai 2017, este neîntemeiată în partea reluării urmăririi penale în privința inculpatului Donea Gh. și în această parte ordonanța urmează să fie recunoscută ca ilegală, din următoarele considerente.

În motivarea ordonanței adoptate procurorul ierarhic superior a invocat că, în primul rând prin prisma art. 2 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, orice stat este obligat să ia măsuri pentru protejarea vieților cetățenilor săi, precum și să efectueze o anchetă efectivă în cadrul decesului persoanei în împrejurări suspecte. Un alt argument invocat, a fost pronunțarea de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție a deciziei de achitare a lui Pletosenco M. de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 269 Cod penal, iar circumstanțele stabilite în decizia menționată, nu erau cunoscute procurorului și nu puteau fi cunoscute la momentul emiterii deciziei de scoatere a lui Donea Gh. de sub urmărire penală, din care motiv acestea pot fi apreciate ca fapte noi și respectiv, justifică reluarea urmăririi penale, în privința lui Donea Gh.

Potrivit materialelor dosarului, la 14 martie 2017, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție, a pronunțat decizia, prin care au fost admise recursurile declarate fiind dispusă casarea totală a hotărârilor judecătorești adoptate de instanțele ierarhic inferioare, cu dispunerea achitării lui Pletosenco M. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

Instanța a menționat că procurorul ierarhic superior a concluzionat corect despre necesitatea reluării urmăririi penale, reieșind din soluția pronunțată de Curtea Supremă de Justiție, însă eronat a concluzionat asupra reluării urmăririi penale în privința inculpatului Donea Gh.

În corespundere cu art. 287 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, *reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după scoaterea persoanei de sub urmărire și/sau după clasarea cauzei se dispune prin ordonanță de procurorul ierarhic superior dacă se constată: 1) decizia este afectată de un viciul fundamental; 2) apar fapte noi recent descoperite, care existau la data adoptării ordonanței de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire și/sau clasare a cauzei, dar despre care nu avea cunoștință organul de urmărire penală și care sânt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.*

În același sens, instanța a invocat că, în hotărârea privind excepția de neconstituționalitate a art. 287 alin. (1) din Codul de procedură penală, nr. 12 din 14 mai 2015, Curtea a indicat că fapte noi constituie date și circumstanțe despre care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării soluției pe urmărirea penală și care nu puteau fi cunoscute, iar fapte recent descoperite, sânt faptele care existau la data adoptării soluției pe cauza penală, însă nu au putut fi descoperite. Potrivit Raportului explicativ la Protocolul nr. 7 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, fapte noi sau recent descoperite, includ noi mijloace de probă privind fapte preexistente. La caz, după scoaterea inculpatului Donea Gh. de sub urmărire penală și până la pronunțarea deciziei de achitare a lui Pletosenco M., au fost administrate careva probe noi, care nu au fost cunoscute organului de urmărire penală, care sunt de natură să afecteze soluția organului de urmărire penală, privind scoaterea ultimului de sub urmărire penală.

Drept urmare, instanța a considerat că este nejustificată poziția procurorului ierarhic-superior precum că constatările Curții Supreme de Justiție din decizia privind

achitarea lui Pletosenco M. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, reprezintă probe noi. Or, instanța de recurs a examinat cauza penală cercetând probele acumulate de către organul de urmărire penală, în baza cărora inculpatul Donea Gh. a fost scos de sub urmărire penală. Nici la examinarea cauzei penale la învinuirea lui Pletosenco M., în ordine de apel, nici la examinarea cauzei penale nominalizate în ordine de recurs, nu au fost prezentate careva probe noi, care l-ar fi vizat pe inculpatul Donea Gh. și care nu erau cunoscute organului de urmărire penală, și nu puteau fi cunoscute. Or, anume în baza probelor cercetate de Curtea Supremă de Justiție la examinarea cauzei penale privindu-l pe Pletosenco M., a fost adoptată soluția de a-l scoate pe inculpatul Donea Gh., de sub urmărire penală, iar simplu fapt că, Pletosenco M., a fost achitat, nu reprezintă prin sine o probă nouă necunoscută organului de urmărire penală. Soluția de achitare a lui Pletosenco M. a fost întemeiată în baza probelor care au stat și la baza scoaterii inculpatului Donea Gh. de sub urmărire penală.

Din constatările Curții Europene se desprinde că, responsabil pentru efectuarea unei investigații efective este statul și toată răspunderea pentru ineficiența exercitării acestei obligații, tot îi revine statului. Iar scopul obligației sus menționate, este unul de mijloace și nu de rezultat. Astfel, autoritățile statului sânt obligate să întreprindă măsuri rezonabile și disponibile, pentru asigurarea probelor cu privire la fapta comisă (*cauza Menson împotriva Regatului Unit nr. 47916/99; Raikowska împotriva Poloniei nr. 37393/02 din 27 noiembrie 2007*).

Astfel, Colegiul judiciar a considerat că procurorul ierarhic-superior prematur a ajuns la concluzia, de a relua urmărirea penală în privința inculpatului Donea Gh. și a conchis asupra ilegalității pct. 2) din partea dispozitivă a ordonanței Procurorului General din 30 mai 2017, prin care a fost anulată ordonanța din 26 august 2012, emisă de procurorul Soltan V. privind scoaterea inculpatului Donea Gh. de sub urmărirea penală, cu reluarea urmăririi penale în privința acestuia. Respectiv, odată cu constatarea ilegalității acestui punct din ordonanța din 30 mai 2017, urmează să fie constatată ilegală și ordonanța de punere sub învinuire a inculpatului Donea Gh., emisă de către procurorul în procuratura r-lui Cahul, Țurcanu Al. din 14 iulie 2017.

Nulitatea unui act procedural poate atrage și nulitatea actelor procedurale ulterioare, care se întemeiază pe actul nul ori depind de valabilitatea acestuia. art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală, ține de nulitatea absolută a actelor procedurale. Or, încălcările dispozițiilor legii arătate expres în acest alineat, au o importanță deosebită în desfășurarea procesului penal, deoarece afectează grav actul de justiție, precum și unele drepturi procesuale ale părților.

În ceea ce privește argumentul procurorului că, la caz, urmau să fie aplicate prevederile art. 396<sup>1</sup> Cod de procedură penală, potrivit cărora dacă instanța de judecată a pronunțat o sentință de achitare pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, la cererea procurorului, acestuia i se restituie dosarul penal și el reia urmărirea penală în vederea identificării făptuitorului infracțiunii, Colegiul a menționat că procurorul ierarhic-superior a și realizat acest drept al său, însă prematur s-a expus asupra reluării urmăririi penale în privința lui Donea Gh.

Un alt argument, considerat neîntemeiat, invocat de către procuror, este încălcarea de către instanță de fond a principiului contradictorialității: examinarea cauzei fără a da procurorului posibilitatea de a administra proba cu martorul Condorachi I., declarațiile cărui prezintă o mare importanță pentru justa soluționare a acesteia. Or, cauza penală deferită judecării, s-a aflat în procedura examinării instanței de fond de la 19 iulie 2017 până la 18 mai 2018. În acest termen procurorul a avut suficient timp pentru a asigura prezența martorului respectiv în ședința instanței de fond pentru a fi audiat. În al doilea rând, la materialele dosarului penal, se regăsește ordonanța de aducere silită din 5 aprilie 2018, emisă de procuror în privința martorului respectiv. Potrivit materialelor dosarului, instanța de fond a acordat procurorului suficientă posibilitate pentru asigurarea prezentării probei cu martorului respectiv, dispunând amânarea de două ori consecutiv a ședințelor de judecată, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată. Potrivit art. 20 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, urmărirea penală și judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile. Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului - de către instanța respectivă. Astfel, se atestă lipsa încălcării de către instanța de fond a principiului contradictorialității, ci din contra acțiunile instanței au fost îndreptate spre asigurarea examinării cauzei într-un termen rezonabil.

Prin ordonanța ofițerului de urmărire penală din 31 mai 2012, a fost recunoscut și anexat la materialele cauzei penale, ca corp delict, automobil de model „BMW 525” cu numărul de înmatriculare XXXXX. În conformitate cu art. 162 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, în cazul în care procurorul dispune încetarea urmăririi penale sau în cazul soluționării cauzei în fond, se hotărăște chestiunea cu privire la corpurile delictive. În acest caz: 4) banii și alte valori dobândite pe calea criminală sau asupra cărora au fost îndreptate acțiunile criminale se restituie proprietarului sau, după caz, se trec în venitul statului. Celelalte obiecte se predau proprietarilor legali, iar dacă aceștia nu sânt identificați, se trec în proprietate statului. Potrivit materialelor cauzei penale, s-a constatat că, proprietar al automobilului de model „BMW 525 TDS” cu numărul de înmatriculare XXXXX, este Popozoglu S., iar inculpatul Donea Gh. se folosea de automobilul respectiv prin procură, respectiv, automobilul menționat, în temeiul art. 162 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, urmează să fie restituit proprietarului legal.

**6.** Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, procurorul o contestă cu recurs ordinar solicitând casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în ordine de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În opinia recurentului decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 mai 2019 este neîntemeiată, ilegală și pasibilă casării, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție, temeiuri pentru recurs prevăzute în art.427 alin. (1) pct. 6), 16) Codul de procedură penală.

Procurorul susține că ordonanța de reluare a urmăririi penale din 30 mai 2017, în temeiul art. 396<sup>1</sup> Cod de procedură penală, adoptată de adjunctul Procurorului General, este una întemeiată și legală, întrucât în aceasta s-a stabilit ca viciu fundamental încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de art. 2 CEDO, dreptul la viață a persoanei, prin care statul are obligația de a realiza o investigație eficientă atunci când o persoană este decedată. Mai mult ca atât, potrivit art. 396<sup>1</sup> Cod de procedură penală, dacă instanța a pronunțat o sentință de achitare pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, la cererea procurorului, acestuia i se restituie dosarul penal și el reia urmărirea penală în vederea identificării făptuitorului infracțiunii.

Pe parcursul examinării cauzei penale instanțele de fond și de apel nu au constatat existența temeiurilor de încetare a procesului penal, părțile la proces nu au solicitat încetarea procesului penal, în același timp s-a dispus examinarea tuturor probelor acuzării și apărării. La fel, pe parcursul procesului penal inculpatul și avocatul acestuia nu au înaintat careva obiecții cu privire la presupusa ilegalitate a reluării urmăririi penale și înaintării învinuirii lui Donea Gh., nefiind depusă nici o plângere în acest sens la finisarea urmăririi penale, împreună cu o referință la rechizitoriu or în ședința de judecată a primei instanțe la ședința preliminară. La începerea cercetării judecătorești, conform procedurii stabilite de art. 366 Cod de procedură penală, după ce procurorul a dat citirii rechizitoriului, la întrebarea președintelui ședinței către inculpat, dacă acestuia îi este clară învinuirea, Donea Gh. a răspuns ferm că a înțeles în ce este învinuit. Careva cereri privind încetarea procesului penal nu au parvenit.

Instanțele de fond nu au soluționat prevederile art. 385 alin. (1) Cod de procedură penală și nu au constatat dacă a avut loc fapta, dacă fapta a fost comisă de inculpat, dacă sunt elementele infracțiunii, în sentință persistă doar o descriere a probelor administrate fără o analiză.

În dispozitivele hotărârilor judecătorești lipsește mențiunea referitor la ilegalitatea ordonanței de reluare a urmăririi penale din 30.05.2017 și nici a ordonanței de punere sub învinuire în privința lui Donea Gh. în baza art. 264 alin. (5) Cod penal. Astfel, luând în considerație legalitatea ordonanței de reluare a urmăririi penale, prin probele administrate și cercetate în instanțele de judecată, a fost dovedită pe deplin vinovăția inculpatului.

La caz, instanța de apel rejudecând cauza și verificând probele administrate și cercetate de prima instanță, a pronunțat o sentință de încetare, indicând că prima instanță greșit a încetat procesul penal din motiv că există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală. Însă, chiar și în cazul pronunțării unei sentințe de încetare, instanța de judecată trebuia să descrie fapta infracțională incriminată că a fost săvârșită de către inculpat și să dea apreciere probelor prezentate de acuzare și cercetate în ședințele de judecată.

În continuare, procurorul remarcă faptul că instanța de apel greșit a indicat că: *„Colegiul judiciar consideră că, prima instanță corect nu s-a expus asupra probelor și vinovăției inculpatului Donea Gh., în săvârșirea infracțiunii imputate, deoarece, ultimul a fost pus sub învinuire cu încălcarea prevederilor art. 22 alin. (1) Cod de procedură penală, or, în privința acestuia există o hotărâre definitivă de scoatere de sub urmărire penală. Respectiv, inculpatul Donea Gh., a fost pus sub învinuire ilegal, ce afectează*

*dreptul fundamental al acestuia de a nu fi urmărit și judecat de mai multe ori pentru una și aceeași faptă, consfințit în Constituție și Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Iar în situația încălcării drepturilor constituționale ale acestuia, nu poate fi pusă în discuție întrebarea privind vinovăția acestuia.”*, deoarece temeiul pe care a fost încetat procesul penal nu a fost expus cu claritate și lipsesc aprecieri, din care s-ar deduce univoc concluzii referitoare la excluderea posibilității de tragere la răspundere penală a inculpatului, dar și dacă fapta infracțională de care inculpatul este pus sub învinuire a fost sau nu a fost săvârșită.

În acest context, procurorul consideră că instanța de apel urma să facă o analiză a probelor existente la materialele dosarului și să se expună asupra acestora în vederea probării vinovăției lui Donea Gh.

Procurorul mai accentuează că inculpatul nu a fost achitat de învinuirea înaintată prin rechizitoriu, însă a fost constatat faptul existenței unor acțiuni procesuale comise cu abateri de către organul de urmărire penală, aceste acțiuni nefiind contestate de persoanele cointeresate, ceea ce a dus la adoptarea de către instanța de apel a unei decizii de încetare a procesului penal.

Potrivit practicii Curții Europene pentru Drepturile Omului, în hotărârea din 15 mai 2018 *Mereuța v. Republica Moldova* - nr.64401/11, univoc s-a statuat că *„Obligația pozitivă prevăzută la articolul 3 din Convenție cere statelor să stabilească un cadru legal, în special prevederi legale eficiente, menite să prevină și să pedepsească săvârșirea infracțiunilor împotriva integrității individului aplicate de către persoane particulare.... cauza s-a încheiat fără ca făptașul să fie pedepsit, deoarece anchetatorii nu au respectat termenele prevăzute de Codul de procedură penală. Curtea nu a acceptat argumentul Guvernului.”*

Astfel, se rezumă că la constatarea încălcării art. 3 din Convenție, care este un drept fundamental, iar, la caz, dreptul la viață, instanțele naționale urmează să cerceteze dosarele inclusiv sub aspectele enunțate și să adopte soluții, prin care să fie respectate cu diligență drepturile atât ale persoanelor învinuite, cât și a părților vătămate. Subsidiar, menționăm că instanța de apel nu a ținut cont de explicațiile expuse în pct. 22.2 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 *„Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”*, care stipulează că, în partea descriptivă a deciziei, instanța de apel urmează să constate noile circumstanțe de fapt stabilite de către acesta, în urma judecării apelului declarat.

Mai mult ca atât, norme de drept menționate mai sus, și aplicate greșit în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție prin deciziile pe dosarele penale cu nr. Ira-912/2018 din 05.07.2018 și nr. Ira-72/2019 din 25.04.2019.

7. Judecând recursul ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, inclusiv din alte considerente decât cele relevate de procuror, pentru motivele expuse în contextul ce urmează.

Verificând actele cauzei, raportate la criticele recurentului, instanța de recurs conchide că hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată în întregime, cu

dispunerea rejudecării cauzei, inclusiv din alte considerente decât cele invocate de procuror, conducându-se în acest sens de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată, atunci când erorile judiciare nu pot fi corectate la această etapă a procedurilor.

Potrivit celor conținute în cererea de recurs, se constată că procurorul, atât la etapa judecării apelului, cât și în prezent, critică cu vehemență soluțiile instanțelor de fond de dispunere a încetării procesului penal în privința lui Donea Gh., învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, făcând trimitere în acest sens la un șir de circumstanțe factologice, care în opinia lui denotă faptul că la etapa urmăririi penale nu au fost admise careva încălcări de procedură, nominalizate în hotărârile judecătorești adoptate de instanțe, care ar fi influențat în mod direct soluția pe caz.

Problematica juridică din dosarul penal prin care Donea Gh. este deferit justiției este de o complexitate sporită, care urmează a fi analizată în coroborare cu dosarul penal ce la vizat pe Pletosenco M., învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal și achitat prin hotărârea irevocabilă și rămasă definitivă a Curții Supreme de Justiție din data de 14 martie 2017 (*a se vedea pct. II din prezenta decizie*).

**7.1.** Totuși, înainte de a purcede la analiza circumstanțelor factologice și interpretărilor legale și doctrinare a normelor procesual-penale, care în opinia Colegiului Penal lărgit au importanță decisivă pentru justa soluționare a acestei spețe, urmează a fi evidențiate criticele din recurs, pe care instanța le consideră ca invocate neîntemeiat de procuror.

Or, procurorul susține că pe parcursul procesului penal atât Donea Gh., cât și avocatul acestuia nu au înaintat careva obiecții cu privire la presupusa ilegalitate a reluării urmăririi penale și înaintarea învinuirii, nefiind depusă nicio plângere în acest sens la finisarea urmăririi penale, împreună cu o referință la rechizitoriu sau în ședința de judecată a primei instanțe la ședința preliminară.

Din actele cauzei se constată că, la fila dosarului nr. 15 din vol. III, este anexată plângerea depusă de avocatul Dumitran I. în interesele lui Donea Gh., prin care s-a solicitat anularea ordonanței Procurorului General din 30 mai 2017 de reluare a urmăririi penale pe cauza nr. 2012150299, ca fiind ilegală. Despre această plângere, Colegiul a făcut mențiuni și în compartimentul III, pct. 3) din prezenta decizie.

Plângerea nominalizată a fost adresată judecătorului de instrucție din cadrul Judecătoriei Cahul la data de 21 iulie 2017. Cauza penală privindu-l pe Donea Gh. a fost înregistrată de secția evidență procesuală a Judecătoriei Cahul la 19 iulie 2017, fiind distribuită aleatoriu judecătorului Gorlenco I. la aceeași dată, pentru a se expune asupra fondului acuzației aduse lui Donea Gh. în baza art. 264 alin. (5) Cod penal.

Potrivit dispozițiilor conținute în art. 297 alin. (4) din Codul de procedură penală, toate cererile, plângerile și demersurile înaintate de părți după trimiterea cauzei în judecată se soluționează de către instanța care judecă cauza.

Respectiv, prima instanță conducându-se de prevederile legale de mai sus, a anexat la materialele cauzei penale plângerea depusă de apărătorul inculpatului, în ordinea art. 313 Cod de procedură penală.

Conform procesului-verbal al ședinței din 26 aprilie 2018, fiind pusă în discuție plângerea apărătorului îndreptată împotriva ordonanței Procurorului General din 30 mai 2017 privind reluarea urmăririi penale, instanța a menționat că se va expune în sentință asupra fondului acesteia.

Din partea descriptivă a sentinței, Colegiul constată că prima instanță într-adevăr a făcut mențiune despre existența acestei plângeri, (f.d. 77, vol. III), însă nu a analizat temeinicia sau netemeinicia ei, ci doar a desfășurat pe larg argumentele care au stat la baza soluției de încetare a procesului penal intentat în privința lui Donea Gh., din motivul existenței altor circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea la răspunderea penală a acestuia – art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. Nici dispozitivul sentinței nu conține careva mențiuni despre temeinicia sau netemeinicia plângerii adresate de partea apărării în ordinea art. 313 Cod de procedură penală.

În esență, plângerea apărătorului Dumitran I. conține critici cu privire la ilegalitatea aplicării de către Procurorul General a art. 287 alin. (4) din Codul de procedură penală, care a fost pus la baza ordonanței din 30 mai 2017, pentru reluarea urmăririi penale în privința lui Donea Gh., anterior scos de sub urmărirea penală prin ordonanța procurorului din 26 august 2012, deoarece s-a constatat că fapta nu a fost săvârșită de dânsul.

Ca atare, în fond, criticele care au stat la baza plângerii părții apărării, înaintate în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, au fost analizate în textul sentinței, or prima instanță a ajuns la aceleași concluzii despre care relevă și petiționarul, și anume că reluarea urmăririi penale în privința lui Donea Gh., după scoaterea acestuia de sub urmărirea penală, este contrară prevederilor legale naționale și jurisprudenței Curții Europene în această materie, instanța neidentificând careva circumstanțe noi rezultate din decizia Curții Supreme de achitare în privința lui Pletosenco M., de natură să legalizeze ordonanța Procurorului General din 30 mai 2017.

Cu toate acestea, în conținutul sentinței urma să fie menționat despre temeinicia plângerii respective, eroare ce afectează în sine actul judecătoresc întocmit, or anumite chestiuni cu care este investită instanță spre soluționare, nu urmează a fi prezumate de către părți, fiind necesară o indicare expresă a soluției adoptate pe marginea acestora.

În acest punct de analiză, instanța de recurs relevă că toate garanțiile instituite de art. 6 din Convenție asigură respectarea dreptului la un proces echitabil pentru orice justițiabil. Aceste garanții trebuie nu doar să se regăsească, dar și să fie asigurate inculpatului, în principiu, în toate stadiile procedurii de judecată, evident, prin raportare la competența și specificitatea procedurii în fața fiecărei jurisdicții.

Dreptul la un proces echitabil constituie expresia principiului preeminenței dreptului. Art. 6 al Convenției, garantând dreptul la un proces echitabil, expune detaliat imperativele inerente acestei noțiuni pentru „acuzatiile” în materie penală, care constau, în special, în informarea acuzatului, în cel mai scurt timp, cu privire la natura și la cauzele acuzației ce i se aduc, acordarea timpului și facilităților necesare formulării

apărării sale, asigurarea dreptului la apărare, singur sau asistat de un avocat, posibilitatea interogării martorilor în acuzare și a convocării și ascultării celor în apărare în aceleași condiții, în condiții de respectare a principiului contradictorialității. De asemenea, printre cerințele privitoare la desfășurarea unui proces pentru ca acesta să fie echitabil, așa cum impune art. 6 paragraf. 1 din Convenție, se enumeră și obligația instanței de a proceda la un examen atent al tuturor capetelor de cerere formulate de inculpat, al argumentelor și cererilor de probă ale părților, având a aprecia relevanța acestora pentru decizia pe care o va adopta.

Tot aici urmează de reiterat despre unele considerațiuni a Curții potrivit cărora: „... în cazul în care instanțele judecătorești naționale se abțin de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera ca o încălcare a dreptului la un proces echitabil.” (a se vedea cazurile *Hiro Bălani c. Spaniei*, *Ruis Toriho c. Spaniei*, *Popov nr. 2 c. Moldovei*, *Albina c. României*)

Având ca bază cele ce preced, Colegiul consideră ca criticele procurorului în această parte sunt declarative venind în contradicție cu actele cauzei, or acestea confirmă indubitabil că partea apărării a beneficiat de dreptul legal de contestare a actului prin care s-a dispus reluarea urmăririi penale. Mai mult ca atât, pe lângă faptul că partea apărării a contestat reluarea urmăririi penale în privința lui Donea Gh., aceasta nu a primit un răspuns expres la plângerea depusă, omisiunea respectivă urmând a fi corectată de Curtea de Apel, prin rejudecarea cauzei. Or, lipsa unor garanții procedurale într-o etapă ulterioară a procedurilor poate fi compensată prin posibilitatea părților de a-și fi exercitat drepturile lor la un stadiu anterior.

În continuare, recurentul pretinde că prima instanță nu a soluționat toate chestiunile expuse de legislator în art. 385 alin. (1) Cod de procedură penală la adoptarea sentinței, și anume nu a constatat dacă a avut loc fapta, dacă fapta a fost comisă de inculpat, dacă sunt elementele infracțiunii, în sentință persistă doar o descriere a probelor administrate fără analiza acestora. Totodată, procurorul susține că, și instanța de apel, rejudecând cauza și verificând probele administrate și cercetate de prima instanță, a pronunțat soluția de încetare a procesului penal pe alt temei, fără a descrie fapta infracțională incriminată lui Donea Gh., ca fiind săvârșită de către inculpat și fără a da apreciere probelor prezentate de acuzare și cercetate în cadrul ședințelor de judecată.

Pentru a fi mai explicit și a formula un răspuns argumentat vizavi de netemeinicia criticelor expuse supra, Colegiul Penal lărgit consideră necesar de a face o incursiune în materialele cauzei privindu-l pe Donea Gh., învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal.

În acest aspect, Colegiul pornește de la faptul că, odată sesizat în modul prevăzut de lege, organul de urmărire penală, este obligat să procedeze la investigarea cauzei și să dispună, la finalul cercetărilor, una dintre soluțiile permise de lege. Însăși formularea art. 252 Cod de procedură penală, referitoare la obiectul urmăririi penale, fixează ca finalitatea a acestei faze procesuale luarea unei decizii de către procuror cu privire la

necesitatea de a se dispune sau nu trimiterea cauzei în judecată pentru a i se stabili răspunderea făptuitorului.

Baza factologică a acestei cauze se rezumă la aceea că, la 26 mai 2012, în jurul orei 22:30, Donea Gh., conducând autoturismul de model „BMW 525” cu n/î XXXXX, de unul singur, nefiind posesor al permisului de conducere, pe traseul dintre satele Taraclia de Salcie și Burlacu din r-nul Cahul, neisprăvindu-se cu conducerea, a tamponat o căruță, care se deplasa în același sens a mișcării, în care se aflau: Blanaru V., Popov E., Pletosenco M. și Pînzari R. cu fiicele sale, XXXXX și XXXXX În rezultatul accidentului rutier, Blanaru V. și Popov E., de la leziunile corporale periculoase pentru viață primite au decedat la fața locului, Pletosenco M. și Pînzari R., au fost transportați la spitalul raional Cahul, iar minorele XXXXX și XXXXX, careva leziuni corporale nu au primit.

Reieșind din faptul că din actul de autosesizare a rezultat o bănuială rezonabilă că a fost săvârșită infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (5) din Codul penal, conform indicilor calificativi: *„încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere sau de exploatare a mijloacelor de transport de către o persoană care conduce mijlocul de transport, acțiune care a cauzat decesul a două sau mai multe persoane”*, neexistând vreo circumstanță care ar fi exclus urmărirea penală, în baza prevederilor art. 57, 274 din Codul de procedură penală, s-a dispus începerea urmăriri penale, în baza materialului înregistrat în Registrul nr. 1 al CPR Cahul de evidență a sesizărilor cu privire la acțiuni cu nr. 454 din 27 mai 2012, atribuindu-i cauzei penale nr. 2012150299.

În urma efectuării mai multor acțiuni de urmărire penală, prin ordonanța procurorului din 26 august 2012 s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Donea Gh. pe cauza penală nr. 2012150299, deoarece s-a constatat că fapta nu a fost săvârșită de către acesta. Totodată, procurorul a constatat existența în acțiunile lui Donea Gh. a elementelor contravenției prevăzute de art. 231 alin. (2) Cod contravențional (*conducerea vehiculului fără permis de conducere*), însă nu a pornit procesul contravențional, deoarece a expirat termenul de 3 luni de prescripție a răspunderii contravenționale.

În particular, procurorul a conchis asupra scoaterii lui Donea Gh. de sub urmărirea penală din motiv că probele administrate au demonstrat lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, deoarece el se deplasa cu viteză regulamentară și nu a încălcat prevederile Regulamentului circulației rutiere, iar cauza directă a producerii accidentului rutier, soldat cu decesul lui Blanaru V. și Anghelenici E., constă în nerespectarea de către Pletosenco M. a cerințelor art. 14 lit. a), art. 109 alin. (1), art. 110 alin. (1) ale Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009. În aceste împrejurări, procurorul a stabilit, prin ordonanță, că Donea Gh. urmează a fi scos de sub urmărirea penală, deoarece fapta nu a fost comisă de bănuț.

La 31 octombrie 2012, procurorul ierarhic superior, verificând ordonanța de scoatere de sub urmărirea penală a bănuțului Donea Gh. din 26 august 2012, a dispus anularea acesteia ca ilegală, cu reluarea urmăriri penale pe cauza nr. 2012150299. Ordonanța fiind pasibilă contestării în termen de 10 zile la judecătorul de instrucție.

Potrivit încheierii judecătorului de instrucție a Judecătoriei Cahul din 22 ianuarie 2013 plângerea înaintată de Donea Gh. a fost recunoscută întemeiată, iar ordonanța procurorului din 31 octombrie 2012 a fost declarată nulă.

Așadar, la acea etapă a procedurilor, actul rămas în vigoare, prin care s-a finalizat urmărirea penală în privința lui Donea Gh., bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, este ordonanța procurorului din 26 august 2012 de scoatere de sub urmărire penală a bănuیتului pe cauza penală nr. 2012150299, deoarece s-a constatat că fapta nu a fost săvârșită de către acesta.

Norma procesual-penală stipulează expres în art. 284 alin. (1) din Codul de procedură penală, că scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința acesteia a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată. Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc când aceasta este bănuită și se constată că fapta nu a fost săvârșită de dânsa, temei incident și acestei cauze.

Ulterior, după dispunerea achitării în privința lui Pletosenco M. de către Curtea Supremă de Justiție, Procurorul General, la 30 mai 2017, a reluat urmărirea penală pe cazul lui Donea Gh., deferindu-l judecății.

Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul central, din 18 mai 2018, s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Donea Gh., învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece există alte circumstanțe care exclud urmărirea penală și tragerea acestuia la răspundere penală. Prin „*alte circumstanțe*” instanța a avut în vedere existența ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a bănuیتului Donea Gh. din 26 august 2012.

Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Chișinău din 16 mai 2019 a fost casată total, inclusiv din oficiu, sentința nominalizată supra, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care s-a încetat procesul penal în privința lui Donea Gh., învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, pe motiv că există o hotărâre a organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, instanța având în vedere temeiul prescris de art. 391 alin. (1) pct. 5) din Codul de procedură penală. Deși formal temeiul încetării procesului penal a fost schimbat la alt punct din alin. (1) al art. 391 Cod de procedură penală, la baza acestei soluții instanța de apel a pus aceiași ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a bănuیتului Donea Gh. din 26 august 2012, considerând că temeiuri legale de anulare a acesteia, Procurorul General, la 30 mai 2017 nu a avut.

Revenind la esența soluțiilor de încetare a procesului penal ce-l vizează pe Donea Gh. și făcând abstracție, la moment, de temeiurile legale formulate de instanțele de fond care au stat la baza acestei soluții, Colegiul Penal lărgit evidențiază faptul că ordonanța de scoatere a lui Donea Gh. de sub urmărirea penală s-a întemeiat pe art. 284 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, și anume că *fapta nu a fost săvârșită de bănuیت.* În aceste circumstanțe, este indiscutabil și indubitabil faptul că instanțele de fond corect au conchis asupra neconstatării faptei infracționale pretins a fi comise de Donea Gh., pentru că la etapa urmăririi penale anume acesta a fost temeiul scoaterii lui de sub urmărire. În

ipoteza în care organul de urmărire penală a statuat, în urma investigațiilor desfășurate, că Donea Gh. nu a comis fapta prejudiciabilă incriminată acestuia în baza art. 264 alin. (5) Cod penal, iar instanțele de fond au conchis că scoaterea lui Donea Gh. de sub urmărirea penală este legală și are putere de lucru judecat, atunci este evident că în partea descriptivă a hotărârilor adoptate, constatarea faptei prejudiciabile nu ar trebui să se regăsească.

Pe același segment de motivare, instanța de recurs consideră că nu sunt elocvente cauzei exemplele din practica judiciară nominalizată de procuror despre aplicarea neuniformă a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție prin deciziile pe dosarele penale cu nr. Ira-912/2018 din 05.07.2018 și nr. Ira-72/2019 din 25.04.2019.

Analizând conținutul deciziilor Curții Supreme de Justiție nr. Ira-912/2018 din 05.07.2018 și nr. Ira-72/2019 din 25.04.2019, se constată că în spețele respective nu a fost disputată aceeași problemă de drept ca și cea din cauza penală privindu-l pe Donea Gh. Deși, în aceste două cauze se relevă despre temeiurile de reluare a urmăririi penale, totuși circumstanțele care au condiționat încetarea proceselor penale au vizat în ambele cazuri depășirea termenului de menținere în calitate de bănuț, prevăzut de art. 63 Cod de procedură penală, precum și încălcarea termenului stipulat de lege pentru reluarea urmăririi penale. În situațiile descrise în aceste decizii și în corespundere cu practica judiciară, corect Colegiul Penal lărgit a punctat că în cazul pronunțării unei sentințe de încetare, instanța trebuia să descrie fapta infracțională incriminată că a fost săvârșită de către inculpat și să dea apreciere probelor prezentate de acuzare și cercetate în ședințele de judecată.

În observațiile sale complementare, Colegiul Penal lărgit, cu privire la cele consemnate de procuror despre existența unor soluții contradictorii în practica judiciară care țin de încetarea procesului penal, specifică că dreptul la o jurisprudență constantă nu este o chestiune ce se regăsește printre temeiurile de declarare a recursului ordinar, mai mult ca atât, în cauza *Legrand c. Franței din 26 mai 2011, nr. 23228/08*, Curtea de la Strasbourg a statuat că apariția unui reviriment de jurisprudență și aplicarea de noi soluții într-o procedură pendinte nu încalcă art. 6 din Convenție - dreptul la un proces echitabil. În același sens, s-a consemnat că exigențele asigurării securității raporturilor juridice și protecția încrederii din partea justițiabililor nu consacră dreptul la o jurisprudență constantă și că evoluția jurisprudenței nu este prin ea însăși contrară unei bune administrări a justiției, întrucât absența unei abordări dinamice și evolutive ar împiedica orice schimbare sau îmbunătățire.

**7.2.** Exceptând cele relevate supra, recursul declarat de procuror urmează a fi admis, după cum s-a menționat și în debutul pct. 7 din prezenta decizie, inclusiv pentru alte considerente decât cele expuse de recurent.

Din conținutul actelor judecătorești întocmite de instanțele ierarhic inferioare, inclusiv din cele adoptate la etapa urmăririi penale, care îl vizează nemijlocit pe Donea Gh., Colegiul Penal lărgit constată că problematica juridică abordată cade sub incidența a mai multor drepturi fundamentale protejate de Convenția Europeană și proclamate în art.

2 și 6 din acesta – dreptul la viață și dreptul la un proces echitabil, acestea urmând a fi analizate în coroborare cu art. 4 Protocolul 7 al Convenției.

### **Incidența art. 2 CEDO pentru această speță**

Una din valorile supreme protejate de Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale și garantate de Constituția Republicii Moldova în art. 24 este dreptul la viață. Prin aceste acte, de o semnificație juridică deosebită, Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, iar încălcarea acestui drept duce la intervenția forței coercitive a statului.

Curtea Europeană, în jurisprudența sa bogată în această materie, inclusiv în cauza *Railean c. Moldovei*, hotărârea din 5 ianuarie 2010, (cererea nr. 23401/04), a reiterat faptul că, prin solicitarea unui stat de a lua măsuri adecvate pentru a proteja viețile celor din jurisdicția sa (a se vedea *L.C.B. c. Marii Britanii*, 9 iunie 1998, § 36, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-III), art. 2§1 impune o obligație pentru acel Stat de a asigura dreptul la viață prin aplicarea efectivă a dispozițiilor de drept penal pentru a împiedica comiterea de infracțiuni împotriva persoanei, susținută de mecanismul de aplicare al legii pentru prevenirea, reprimarea și pedepsirea încălcărilor acestor dispoziții (a se vedea *Osman c. Marii Britanii*, 28 octombrie 1998, § 115, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-VIII).

Obligația de a proteja dreptul la viață în conformitate cu art. 2 din Convenție, coroborat cu obligația generală a Statului în temeiul art. 1 din Convenție de a „recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția [sa] drepturile și libertățile definite în [Convenție]”, impune în mod implicit că trebuie să existe o investigație efectivă oficială, atunci când persoanele au murit în împrejurări suspecte. Această obligație nu se limitează doar la cazurile în care s-a stabilit că o persoană a fost ucisă de un reprezentant al Statului.

**Simplul fapt că autoritățile au fost informate despre deces va da naștere *ipso facto* la o obligație în conformitate cu art. 2 din Convenție de a efectua o investigație efectivă în împrejurările în care a avut loc** (a se vedea *Sabuktekin c. Turciei*, nr. 27243/95, §98, *CEDO 2002-II (extrase)*; *Kavak c. Turciei*, nr. 53489/99, § 45, 6 iulie 2006; și *Al Fayed c. Franței (dec.)*, nr. 38501/02, 27 septembrie 2007).

Investigația trebuie să aibă capacitatea de a stabili cauza leziunilor și de a identifica persoanele responsabile cu scopul de a le pedepsi. În cazul în care survine decesul, investigația capătă o importanță și mai mare, având în vedere faptul că obiectivul esențial al unei astfel de investigații este de a asigura punerea efectivă în aplicare a legislației naționale care protejează dreptul la viață (a se vedea *mutatis mutandis*, *Paul și Audrey Edwards c. Marii Britanii*, nr. 46477/99, § 69, *CEDO 2002-II*).

Scopul obligației menționate mai sus este unul de mijloace, nu de rezultate. Astfel, autoritățile trebuie să ia măsurile rezonabile aflate la dispoziția lor pentru a asigura probele cu privire la incident. Orice omisiune în cadrul investigației care subminează capacitatea sa de a se stabili cauza morții, persoana sau persoanele responsabile de survenirea decesului va risca să intre în conflict cu acest standard (a se vedea *Menson c.*

*Marii Britanii (dec.), nr. 47916/99, CEDO 2003-V, și Rajkowska c. Poloniei (dec.), nr. 37393/02, 27 noiembrie 2007).*

Concomitent, Curtea reamintește că, în cazurile *Al Fayed și Rajkowska*, citate mai sus, nu a fost contestat faptul că obligațiile Statului în conformitate cu art. 2 din Convenție au apărut în contextul unei morți rezultate în urma unui accident rutier. În aceste spețe, Curtea a constatat că dreptul național conținea prevederi exprese că nici o măsură de investigație nu putea fi luată în ceea ce privește infracțiunea care se pretinde că a fost comisă, decât dacă ar fi fost pornită formal urmărirea penală (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Guțu c. Moldovei*, nr. 20289/02, § 61, 7 iunie 2007). Acest lucru sugerează că omisiunea de a iniția urmărirea penală, din moment ce a devenit clar că a avut loc o infracțiune în care autorul a părăsit locul accidentului, soldat cu decesul victimei, poate limita capacitatea autorităților de a efectua toate măsurile de investigare rezonabile care ar duce la descoperirea identității conducătorului auto responsabil pentru moartea fiului reclamantului.

Pe cale de consecință, este important de a evidenția că, atât în cauzele *Al Fayed c. Franței și Rajkowska c. Poloniei*, precum și în *Railean c. Moldovei*, Curtea a statuat că omisiunea autorităților de a efectua o investigație eficientă a cazurilor de producere a accidentelor rutiere soldate cu decesul persoanelor și identificarea celui vinovat de comiterea acestor infracțiuni, a condus la violarea art. 2 din Convenție.

În speță, în urma accidentului rutier care a avut loc la 26 mai 2012, soldat cu urmări deosebit de grave - decesul a două persoane – finalitatea procedurilor de până acum se rezumă la achitarea, printr-o hotărâre irevocabilă și devenită definitivă, în privința lui Pletosenco M., învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal și încetarea procesului penal în privința lui Donea Gh., învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal.

Din motivele avansate de instanțele care au soluționat până acuma cauza, reiese că aceste jurisdicții nu au căutat să examineze eventuala parte de răspundere a lui Donea Gh. și a lui Pletosenco M. în cauzarea morții lui Anghelini E. și lui Blanaru V., deși erau competente în acest aspect, limitându-se la aprecierea unor circumstanțe corelative, care au prevalat la adoptarea soluțiilor expuse supra.

#### **Incidența art. 6 CEDO pentru această speță**

Articolul 6 din Convenție garantează oricărei persoane dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termeni rezonabili, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Din actele adoptate pe marginea acestei cauze se învederează faptul că viciile procedurale admise la etapele precedente de investigare și de judecarea a cauzei, au afectat indubitabil atât echitatea procedurii, cât și termenii rezonabili de soluționare a acestei cauze.

Dreptul la judecarea într-un mod echitabil de către o instanță, așa cum este garantat de art. 6§1 al Convenției, trebuie interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor

Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, *inter alia*, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*a se vedea Brumărescu v. Romania, [GC], nr. 28342/95, § 61, ECHR 1999-VII*).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului „*res judicata*”, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești, de la care există și excepții doar atunci când redeschiderea procedurilor este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (*Ryabykh v. Russia, nr. 52854/99, § 52, ECHR 2003-IX*).

Autoritatea de lucru judecat este considerată un principiu, exprimat prin *non bis in idem*, care nu permite declanșarea unei noi judecăți cu privire la aceeași faptă și aceeași persoană, dacă acestea au făcut obiectul unei judecăți pentru care există deja o hotărâre definitivă. În ideea necesității conferirii unui caracter de stabilitate activității de justiție, s-a decis că hotărârile definitive sunt executorii și se bucură de autoritate de lucru judecat, considerându-se că hotărârea reprezintă o expresie a adevărului - *res judicata pro veritate habetur*.

*Lato sensu*, puterea de lucru judecat a unei hotărâri judecătorești semnifică faptul că o cerere nu poate fi judecată în mod definitiv decât o singură dată (*bis de eadem re ne sit actio*), iar hotărârea este prezumată a exprima adevărul și nu trebuie să fie contrazisă de o altă hotărâre.

Exceptând cele de mai sus, există și posibilitatea de a redeschide o procedură penală, însă cu respectarea anumitor condiții strict prevăzute de lege. Ca atare, la *prima facie* această redeschidere este compatibilă și cu Convenția, inclusiv cu garanțiile instituite prin art. 6, în cazul în care unele circumstanțe speciale pot releva că modul concret în care a fost folosită o astfel de redeschidere a subminat însăși esența dreptului la un proces echitabil.

În speță, temei pentru redeschiderea/reluarea urmăririi penale în privința lui Donea Gh., care s-a produs ca efect al adoptării ordonanței Procurorului General din 30 mai 2017, a servit faptul că Pletosenco M. a fost achitat de către Curtea Supremă de Justiție, prin hotărârea din 14 martie 2017, de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal. Temeiul de drept pentru reluarea urmăririi penale a fost art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală, (*în redacția legii la data de 30 mai 2017*), potrivit căruia, reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după scoaterea persoanei de sub urmărire și/sau după clasarea cauzei se dispune prin ordonanță de către procurorul ierarhic superior dacă se constată că apar fapte noi, care sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Mai concret, la „*fapte noi*” Procurorul General a atribuit următoarele circumstanțe: „ ... în traficul rutier și accidentul de circulație au fost implicate două persoane, conducătorul vehiculului cu tracțiune animală Pletosenco M., achitat în baza unei decizii irevocabile și conducătorul mijlocului de transport de model „BMW 525”, n/î XXXXX,

*condus de Donea Gh., scos de sub urmărirea penală la 26 august 2012 de către procurorul V. Soltan.*

*Respectiv, în prezența unei decizii irevocabile a Curții Supreme de Justiție, care a făcut constatările cu privire la acțiunile uneia dintre persoanele implicate în accident, se impune revizuirea ordonanței de scoatere de sub urmărirea penală a lui Donea Gh. din 26 august 2012, emise de către procurorul în procuratura r-lui Cahul, Soltan V.*

*Astfel, circumstanțele statuate prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2017 nu erau cunoscute procurorului Soltan V. și nu puteau fi cunoscute la momentul emiterii deciziei de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală la 26 august 2012, din care motiv acestea pot fi apreciate ca **fapte noi**, care afectează hotărârea și dau temei pentru reluarea urmăririi penale, acestea fiind importante pentru aprecierea obiectivă a circumstanțelor comiterii acțiunilor făptuitorului și care determină anularea ordonanței de scoatere de sub urmărirea penală a lui Donea Gh.*

*Totodată, din materiale rezultă că instanța de judecată, conform prevederilor art. 313 Cod de procedură penală, a verificat toate motivele invocate la acel moment în plângerea depusă de Donea Gh. și, prin încheierea judecătorului de instrucție din 22 ianuarie 2013, a declarat nulă ordonanța din 31 octombrie 2012, pronunțată de procurorul interimar al r-lui Cahul, Tomița M., prin care a fost dispusă anularea ordonanței din 26 august 2012, prin care procurorul Soltan V. a dispus scoaterea lui Donea Gh. de sub urmărirea penală în cadrul cauzei penale nr. 2012150299, cu reluarea urmăririi penale pe caz.” (f.d. 243, vol. II)*

În opinia Colegiului Penal lărgit, Procurorul General, vădit nefondat și evident contrar interpretărilor legale și doctrinare pertinente, a apreciat circumstanțele expuse de instanța supremă în cauza ce-l vizează pe Pletosenco M. ca fiind „fapte noi” de natură a răsturna autoritatea de „res judicata” de care se bucura ordonanța procurorului Soltan V. din 26 august 2012 privind scoaterea de sub urmărirea penală a lui Donea Gh., învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (4) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost comisă de bănuț.

Or, din conținutul deciziei Curții Supreme de Justiție din 14 martie 2017, adoptată în privința lui Pletosenco M., învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, se conchide că temeiul achitării inculpatului a fost art. 390 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, și anume că fapta nu a fost comisă de acesta. *In concreto* instanța supremă a statuat asupra achitării lui Pletosenco M. dat fiind că procurorul, în cadrul judecării cauzei în apel, uzând de dreptul său procesual reglementat de art. 320 Cod de procedură penală, a renunțat la învinuire, solicitând achitarea inculpatului, iar instanța de apel a evitat să se expună asupra acestor circumstanțe, depășindu-și vădit atribuțiile și condamându-l pe Pletosenco M. în baza art. 269 Cod penal la 2 ani închisoare, cu aplicarea 90 Cod penal și suspendarea condiționată a executării pedepsei pe termenul de probațiune 2 ani, totodată soluționând și acțiunea civilă.

În expunerea de motive, care au stat la baza soluției instanței de recurs, s-au evidențiat următoarele aspecte: „*Colegiul Penal lărgit reține că procurorul și-a menținut poziția din ședința instanței de apel și în recursul ordinar declarat, solicitând achitarea*

lui Pletosenco M., învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat, fapt ce denotă că din moment ce procurorul, care, în temeiul art. 53 alin. (1) Cod de procedură penală, reprezintă învinuirea în numele statului, renunță la învinuirea formulată, chiar și în lipsa unei ordonanțe motivate, această renunțare va produce efecte juridice, iar instanța de judecată va fi obligată să pronunțe o sentință de achitare sau de încetare a procesului penal, or, potrivit art. 24 alin. (3) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.”

Față de cele consemnate supra, instanța de recurs intervine cu următoarele precizări.

În primul rând, este evident că circumstanțele asupra cărora a conchis Curtea Supremă de Justiție, când s-a pronunțat pentru achitarea lui Pletosenco M., cu certitudine nu cad sub incidența noțiunii de „fapte noi”. Printre altele, instanțele de fond, examinând cauza penală privind-l pe Donea Gh. au ajuns la aceleași concluzii.

Analizând jurisprudența Curții Constituționale despre interpretarea temeiurilor care pot deturna prohibiția de reluare a urmăririi penale, în cazul existenței unei hotărâri a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal, Curtea a reținut că „fapte noi” constituie date despre circumstanțele de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării ordonanței atacate și care nici nu puteau fi cunoscute la acea dată, iar „fapte recent descoperite” sunt faptele care existau la data adoptării ordonanței atacate, însă nu au putut fi descoperite.

Potrivit Raportului explicativ la Protocolul nr. 7, termenul „fapte noi sau recent descoperite” include noi mijloace de probă privind fapte preexistente. Aceleași raționamente se regăsesc și în Hotărârea explicativă a Curții Supreme de Justiție nr. 7 din 4 iulie 2005 „Cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucție în procesul urmăririi penale”.

Or, *expressis verbis* reluarea urmăririi penale, după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire, de către procurorul ierarhic superior, prin ordonanță, este admisibilă doar în prezența a unuia din cele două temeuri exhaustiv prevăzute de art. 287 alin. (4) Cod de procedură penală (în redacția legii din 30 mai 2017), și dacă se constată că nu există în fapt cauzele care au determinat luarea acestor măsuri, atunci reluarea urmăririi penale este contrară garanțiilor instituite prin art. 6§1 din Convenție.

La caz, nu putem echivala „renunțarea procurorului la învinuire” în dosarul ce-l viza pe Pletosenco M., cu „fapte noi” - circumstanțe de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării ordonanței de scoatere a lui Donea Gh. de sub urmărire penală, întrucât fapta nu a fost comisă de acesta. De altfel, odată cu scoaterea de sub urmărire penală, Donea Gh. a dispus de certitudinea și convingerea că nu va mai fi bănuit și urmărit penal pe faptul comiterii accidentului rutier imputat acestuia. După reluarea urmăririi penale din motivul pretinselor *fapte noi*, inculpatul a fost plasat într-o stare de incertitudine pentru un termen nedefinit și pentru circumstanțe care pot fi

invocate aleatoriu oricând la redeschiderea cauzei penale, inclusiv în privința altor persoane, ceea ce afectează iremediabil principiul securității raporturilor juridice.

În cauza *Stoianova și Nedelcu vs. România*, Curtea Europeană a menționat că **„carențele autorităților nu pot fi imputabile reclamanților și nu trebuie să-i pună într-o situație defavorabilă”**. Cu alte cuvinte, riscul oricărei erori comise de organul de urmărire penală, sau chiar de o instanță, urmează să fie suportat de către stat, iar corectarea acesteia nu trebuie să fie pusă în sarcina persoanei inculpate.

Un alt aspect inerent dreptului la un proces echitabil vizează durata procedurilor, care, în lipsa factorilor ce ar complica ancheta, urmează să fie de o promptitudine sporită. În speță, se constată că autoritățile nu au rămas inactive în urma decesului lui Anghelini E. și Blanaru V., cauzat de accidentul rutier, fiind pornită de îndată urmărirea penală. Totuși, procedurile și în prezent sunt pendinte, an. 2012 – 2019, dat fiind că nu au fost desfășurate în paralel și efectiv acțiunile de urmărire penală atât în privința lui Donea Gh., cât și a lui Pletosenco M., în vederea identificării gradului de vinovăție a fiecăruia la survenirea decesului celor două persoane. Vicierea anchetei în acest dosar are legătură causală directă cu soluțiile pronunțate ulterior de instanțele de judecată atât în privința lui Pletosenco M., cât și în privința lui Donea Gh.

Despre deficiența efectivității anchetei ne vorbește și faptul că, după reluarea urmăririi penale de către Procurorul General, în privința inculpatului Donea Gh., organul de urmărire penală, fără a efectua careva acțiuni de urmărire penală, cu excepția înaintării învinuirii lui Donea Gh. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, în baza la aceleași probe care au stat fondat și acuzarea lui Pletosenco M. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal, infracțiune ce nu s-a demonstrat, fiind achitat, a expediat cauza în judecată cu acuzarea primului de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, pentru judecare în fond.

În fond, comparând actele de învinuire înaintate lui Pletosenco M. pe faptul imputării comiterii infracțiunii prevăzute de art. 269 Cod penal și a lui Donea Gh. pe faptul incriminării infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (5) Cod penal, Colegiul constată că la baza acestora se află în mare parte aceleași probe (*a se vedea f.d. 293-296, vol. I și f.d. 261-266, vol. II*), ceea ce constituie un temei în plus de a afirma despre ancheta viciată din această speță.

#### **Incidența articolul 4 din Protocolul 7 al Convenției la circumstanțele cauzei**

În materia aplicării principiului discutat, este relevant și prezintă interes din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, hotărârea Marii Camere în cauza *Zolotuhin c. Rusiei din 10.02.2009*, unde Curtea printre multe alte statuări a evidențiat faptul că: „art. 4 din Protocolul nr. 7 trebuie înțeles în sensul că el interzice nu numai judecarea, dar și urmărirea penală a unei persoane pentru o a doua „infracțiune”, în măsura în care aceasta are la origine fapte identice sau fapte care sunt, în substanță, aceleași.”

Potrivit dispoziției art. 22 Cod de procedură penală, nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă.

Principiul *non bis in idem* reglementat de norma procesuală nominalizată supra îl regăsim și în art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția pentru Drepturile Omului și Libertăților fundamentale, care stipulează că: „*Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceleiași stat pentru săvârșirea infracțiunilor pentru care a fost deja condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale aceleiași stat.*”

Din cele notate se desprind câteva concluzii despre aplicabilitatea acestui principiu:

- *non bis in idem* impune autoritățile publice competente nu doar interdicția de a judeca repetat o persoană, dar și interdicția de a urmări penal de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă;

- pronunțarea și intrarea în vigoare a unei sentințe judecătorești sau emiterea unei hotărâri de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași faptă săvârșită de aceeași persoană;

- principiului *non bis in idem* urmează a fi aplicat numai atunci când a fost emis un act cu caracter definitiv, fie că este vorba de ordonanța de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărirea penală, fie de o hotărâre judecătorească definitivă.

Pentru stabilirea semnificației sintagmei „*hotărâre definitivă*”, în raport cu reglementările juridice naționale, trebuie reținute interpretările date de legiuitor în art. 466 - 467 Cod de procedură penală, apreciate în coroborare cu jurisprudența Curții Europene, potrivit căreia dacă ordonanța de scoatere de sub urmărirea penală, a fost supusă controlului de către judecătorul de instrucție, fiind menținută în vigoare, atunci suntem în prezența unei hotărâri judecătorești definitive asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă, care constituie temei de încetare a procesului penal stipulat de art. 391 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală.

La caz, instanța de apel în încercarea de a corecta eroarea admisă de prima instanță la stabilirea temeiului corect de încetare a urmăririi penale, nu a făcut o analiză aprofundată a acestei chestiuni, rezultând pripit că încetarea procesului penal ce-l vizează pe Donea Gh. se subscrie cazului prevăzut de norma procesual-penală la art. 391 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală.

Din atare considerente, încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul Penal lărgit să concluzioneze asupra necesității casării integrale a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei, cu acordarea unei atenții sporite celor nominalizate în prezenta decizie.

Din considerentele arătate în partea descriptivă a prezentei decizii, la rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile expuse în dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să judece cauza în strictă conformitate cu exigențele legii procesual-penale și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie, având în vedere motivele casării ei, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în acord cu art. 417 Cod de procedură penală.

Concomitent, se reține că cauza penală privindu-l pe Donea Gh. a fost examinată în ordine de apel în completul din trei judecători din cadrul Curții de Apel Cahul, și anume de: Movilă V., Veleva N. și Berdilă T., aceștia fiind în prezența circumstanței de incompatibilitate în situația de rejudecare a cauzei, adică participarea lor repetată la examinarea aceleiași cauze în ordine de apel este exclusă. (f.d. 156, vol. III)

Anterior, cauza penală privindu-l pe Pletosenco M., care are legătură causală directă cu acest dosar penal, a fost examinată de aceiași Curte de Apel Cahul, în următoarea componență: Dimitriadi T., Vavrin G. și Dănăilă I. (f.d. 186, vol. II) Judecătorii nominalizați, la fel, se află în prezența circumstanței de incompatibilitate reglementată de art. 33 din Codul de procedură penală, nefiind pasibili de a examina la rejudecare cauza în privința lui Donea Gh.

Totodată, din actele cauzei rezultă că judecătorul Curții de Apel Cahul, Petrov R., a declarat cerere de abținere de la judecarea cauzei penale privindu-l pe Donea Gh., din motiv că activând ca judecător de instrucție în cadrul Judecătoriei Cahul a examinat plângerea depusă de Donea Gh. în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, pentru a exclude punerea la îndoială rezonabilă imparțialitatea acestuia la examinarea cauzei pe fond în privința lui Donea Gh. (f.d. 99, vol. III)

În cadrul Curții de Apel Cahul, în prezent, activează nouă judecători. Așadar, constituirea unui nou complet de judecată, pentru rejudecarea acestei cauze, la această instanță este imposibilă. Din atare considerente, cauza penală privindu-l pe Donea Gh. urmează a fi strămutată, la o altă instanță egală în grad, și anume la Curtea de Apel Comrat, pentru rejudecarea acesteia.

**8.** În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

**d e c i d e :**

Admite recursul ordinar declarat de procuror-șef al procuraturii de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 16 mai 2019, în cauza penală privindu-l pe Donea Gheorghe XXXXX, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Comrat, în ordine de apel.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 2 decembrie 2019.

**Președinte**

**Diaconu Iurie**

**Judecător**

**Catan Liliana**

**Judecător**

**Guzun Ion**

**Judecător**

**Mardari Dumitru**

**Judecător**

**Ghervas Maria**